

As if!

For ikke så længe siden var der på en arbejdsplads arrangeret en tema-dag. Det udvalgte tema var af sundhedspsykologisk tilsnit, og jeg var inviteret til at holde et oplæg. Til stede i mødelokalet med de store vinduer med udsigt til græs, træer, buske og en lille sø var en samling læger og sygeplejersker. Det var forår, og det var koldt. Mange sad og skuttede sig i tykke trøjer, og i en pause var der enighed om, at det *burde* være varmere, når solen nu lyste så frejdigt. Efter en lang og kold vinter har vi ret til lidt varme, lød det.

Umiddelbart før fyraften og udsigten til en øl og et stykke smørrebrød som afslutning på arrangementet rakte en kvinde sin hånd i vejret. ”Jeg vil gerne stille et spørgsmål”, kom det med lidt tøvende røst fra hende. ”I 30 år har jeg arbejdet med kirurgi, og gennem årene har jeg altid holdt meget af at operere børn.” Hun trak vejret dybt, blinkede et par gange med øjnene og tilføjede så: ”Og en gang imellem har jeg stået med svært tilskadekomne børn, vi har kæmpet og kæmpet, men det er endt med, at jeg som ansvarshavende læge har måttet fortælle forældrene, at deres datter eller søn er død på lejet.”

Der var stille i mødelokalet. Og så kiggede kvinden med et fast blik på mig:

”På det seneste er jeg kommet i tvivl om, hvorvidt jeg burde have gjort det på en anden måde – om jeg skulle have bygget mine sætninger anderledes op, om jeg skulle have brugt andre ord, om jeg skulle have rørt dem mere eller mindre, om jeg skulle have set på dem på en anden måde eller have set væk i stedet for.”

Eftertanke og tvivl er vel ret beset på sin plads i faglig sammenhæng – og vel særligt, når det angår noget så alvorstungt som lægens arbejde her. Men hun tilføjede noget, som jeg siden har tænkt en del over: ”Jeg har egentlig altid tænkt, at jeg ville være så åbenhjertig og tydelig som overhovedet mulig, når jeg stod med forældrene og med al min medfølelse skulle fortælle dem, at deres datter eller søn var død. På de betingelser mener jeg, at jeg har klaret opgaven. Men så begyndte jeg at læse en masse bøger om kommunikation, og nu ved jeg ikke helt, om jeg burde have gjort det anderledes.”

Uegnet til æstetisering

Foråret *burde* være varmere, jeg *burde* være bedre til at give tunge beskeder.

Jeg har oplevet det før, og jeg begejstres ikke over det: Antagelsen om, at bøger om kommunikation skulle give adgang til en særlig jargon, et særligt sprog, en række udtryksformer, der skulle

kunne gøre det mere skånsomt og mere menneskeligt eller slet og ret lettere at viderebringe meddelelser af voldsom karakter. As if!

Tanken er på sin vis svært forførende – men også himmelråbende naiv: ”Jeres datter er død” hører som få andre udsagn hjemme i kategorien af sætninger, der ikke skal æstetiseres, fordi den ikke kan æstetiseres.

Det er jo ikke bøgerne i sig selv, den er gal med. Men antagelsen, forventningen, håbet til bøgerne. Denne antagelse stimuleres imidlertid ganske godt af de mange løfter, der ofte formidles på for- og bagside: Bliv bedre til dit, bliv bedre til dat. Det sælger sikkert alt sammen! Udviklingsoptimisme er markedsøkonomiens ven.

Selv ville jeg på stedet forkaste enhver bog om kommunikation, der ville love mig en særlig sproglig kode om børnedød og slige emner. Tror jeg nok – for også jeg lader mig af og til lokke af vidtløftig litteratur. Men de bedste bøger om menneskers måder at leve sammen og tale om alt det smukke og alt det grimme er slet ikke at finde i faglitteraturen. Romaner og noveller klarer den opgave langt bedre.

Nu er det snart ferietid. Det *burde* blive varmt, jeg *burde* læse lidt mere. ■

Bo Snedker Boman, cand.psych.

KLUMMEN (LAT. COLUMNA)

Psykolog Nyts klummetekster skrives på skift af seks personer, som har fået frie hænder til at ytre sig om tendenser i det moderne liv og samfund. Skribenterne repræsenterer vidt forskellige fagområder – og opgaven lyder ikke på at skrive om psykologi.